

สื่อ Power Point หน่วยที่ 4 วงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 1

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 2

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 6 ลำดับที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจการต่อวงจรไฟฟ้าแบบขนาน การคำนวณหาค่ากระแสไฟฟ้า แรงดันไฟฟ้า ความต้านทาน และกำลังไฟฟ้าของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 3

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 3

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้
2. บอกลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้
3. คำนวณหาค่าความต้านทานในวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้
4. คำนวณหาค่ากระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้
5. คำนวณหาค่าแรงดันไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้
6. คำนวณหาค่ากำลังไฟฟ้าของวงจรไฟฟ้าแบบขนานได้

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 4

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 4

สาระการเรียนรู้

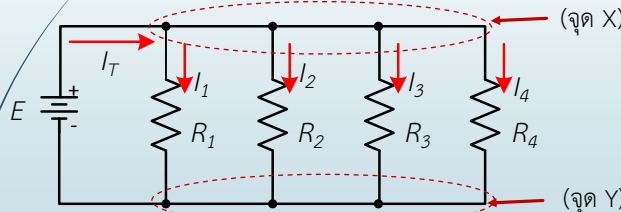
- 4.1 ความหมายของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน
- 4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน
- 4.3 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 5

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 5

4.1 ความหมายของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

วงจรไฟฟ้าแบบขนาน หมายถึง วงจรที่มีโหนดตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ต่อร่วมกันในระหว่างจุดสองจุด โดยให้ปลายด้านหนึ่งของโหนดทุกตัวต่อร่วมกันที่จุด ๆ หนึ่ง (จุด X) และให้ปลายอีกด้านหนึ่งของโหนดทุกตัวต่อร่วมกันที่อีกจุดหนึ่ง (จุด Y) และต่อขนานกับแหล่งจ่ายไฟฟ้า

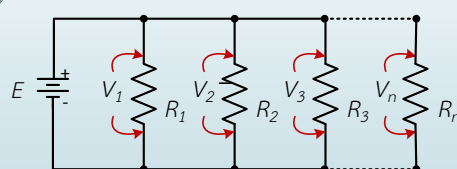
รูปที่ 4.1 วงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 6

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 6

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

4.2.1 แรงดันไฟฟ้าที่ตกคร่อมที่ตัวต้านทานทุกตัวจะมีค่าเท่ากัน และเท่ากับแรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่ายไฟฟ้าเพราะว่าเป็นแรงดันไฟฟ้าที่จุดเดียวกัน

รูปที่ 4.2 แรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานที่ต่อขนานแต่ละสาขา

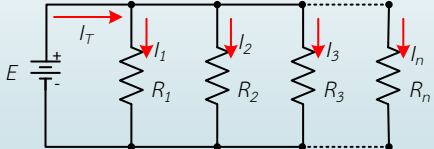
$$E = V_1 = V_2 = V_3 = \dots V_n$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 7

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 6 ลำดับที่ 7

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

4.2.2 กระแสไฟฟ้าที่ไหลในแต่ละสาขาย่อยของวงจร
เมื่อนำมารวมกันจะมีค่าเท่ากับกระแสไฟฟ้าที่ไหล
ผ่านวงจรทั้งหมดหรือกระแสไฟฟ้ารวมของวงจร

รูปที่ 4.3 กระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทานที่ต่อขนานแต่ละสาขา

$$I_T = I_1 + I_2 + I_3 \dots I_n$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 8

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 6 ลำดับที่ 8

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

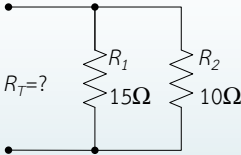
4.2.3 ค่าความต้านทานรวมภายในวงจรหาได้ โดยเฉพาะ
หนึ่งส่วนความต้านทานรวมมีค่าเท่ากับเศษ หนึ่ง
ส่วนกลับของความต้านทานแต่ละตัวรวมกัน ซึ่งจะ
มีค่าน้อยกว่าความต้านทานที่มีค่าน้อยที่สุด

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} \dots \frac{1}{R_n}$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 9

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 9

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

ในกรณีที่ตัวต้านทาน 2 ตัวต่อขนานกัน
ค่าความต้านทานรวมของวงจรหาได้จาก

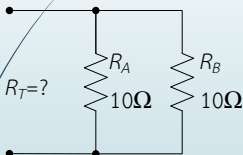
$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} \quad \text{หรือ} \quad R_T = R_1 // R_2 \quad \text{หมายถึง} \quad \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 10

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 10

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

ในกรณีที่ตัวต้านทาน **มีค่าความต้านทานเท่ากันมาต่อขนาน**
จำนวน N ตัว สามารถคำนวณค่าความต้านทานรวมของ
วงจรหาได้จาก

$$R_T = \frac{R}{N}$$

เมื่อ R แทน ค่าความต้านทานของตัวต้านทานที่มีค่าเท่ากัน
 N แทน จำนวนตัวต้านทานที่นำมาต่อขนาน

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 11

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 11

4.2 ลักษณะสมบัติของวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

4.2.4 กำลังไฟฟ้าที่เกิดขึ้นที่ตัวต้านทานในแต่ละสาขาในวงจรเมื่อนำมารวมกันก็จะมีค่าเท่ากับกำลังไฟฟ้าทั้งหมด

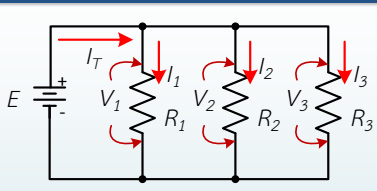
$$P_T = P_1 + P_2 + P_3 \dots P_n$$

เมื่อ P_1 แทน กำลังไฟฟ้าที่เกิดขึ้นที่ R_1
 P_2 แทน กำลังไฟฟ้าที่เกิดขึ้นที่ R_2
 P_3 แทน กำลังไฟฟ้าที่เกิดขึ้นที่ R_3
 P_n แทน กำลังไฟฟ้าที่เกิดขึ้นที่ R ตัวสุดท้าย

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 12

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 12

4.3 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

วงจรไฟฟ้าแบบขนาน

ค่าแรงดันไฟฟ้าในวงจร

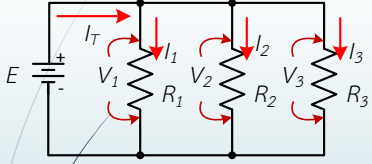
$$E = V_1 = V_2 = V_3$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 13

หน่วยที่ 4 สไลด์ที่ 6 ลำดับที่ 13

4.3 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หาค่ากระแสไฟฟ้าในวงจร ได้จาก

วงจรไฟฟ้าแบบขนาน

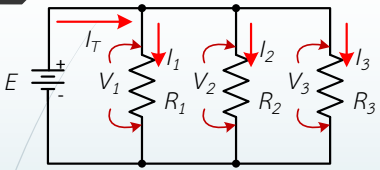
$I_1 = \frac{E}{R_1}$
$I_2 = \frac{E}{R_2}$
$I_3 = \frac{E}{R_3}$
$I_T = I_1 + I_2 + I_3$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 14

หน่วยที่ 4 สไลด์ที่ 6 ลำดับที่ 14

4.3 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หาค่าความต้านทานรวม ได้จาก

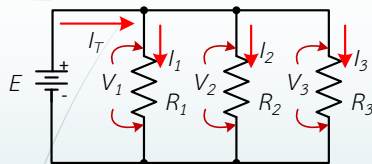
วงจรไฟฟ้าแบบขนาน

$R_T = \frac{E}{I_T}$
$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$
$R_T = (R_1 // R_2) // R_3$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 15

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 15

4.3 การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หาค่ากำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทานแต่ละตัว และกำลังไฟฟ้ารวม ได้จาก

$$P_1 = I_1 E = I_1^2 R_1 = \frac{E^2}{R_1}$$

$$P_2 = I_2 E = I_2^2 R_2 = \frac{E^2}{R_2}$$

$$P_3 = I_3 E = I_3^2 R_3 = \frac{E^2}{R_3}$$

$$P_T = I_T E \quad \text{หรือ} \quad P_T = P_1 + P_2 + P_3$$

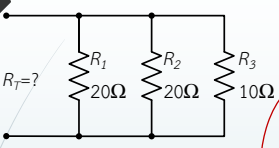
หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 16

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 16

การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

จงหาค่าความต้านทานรวมของวงจร

ตัวอย่างที่ 4.1

วิธีทำ วิธีที่ 1

จากสมการ $\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$

แทนค่า $\frac{1}{R_T} = \frac{1}{20} + \frac{1}{20} + \frac{1}{10}$

$$\frac{1}{R_T} = 0.05 + 0.05 + 0.1$$

$$\frac{1}{R_T} = 0.25$$

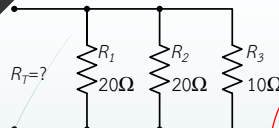
$$R_T = \frac{1}{0.25} = 5\Omega \quad \text{ตอบ}$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 17

การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

ตัวอย่างที่ 4.1 จงหาค่าความต้านทานรวมของวงจร

วิธีทำ วิธีที่ 2

จากสมการ $R_T = R_1 // R_2$ หมายถึง $\frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$

สามารถนำมาประยุกต์ใช้ดังดังนี้

$$R_T = (R_1 // R_2) // R_3$$

$$= \left(\frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} \right) // R_3$$

$$= \left(\frac{20\Omega \times 20\Omega}{20\Omega + 20\Omega} \right) // 10\Omega$$

$$= 10\Omega // 10\Omega$$

$$= \left(\frac{10\Omega \times 10\Omega}{10\Omega + 10\Omega} \right)$$

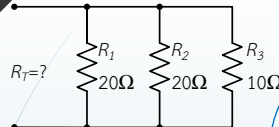
$$= 5\Omega \quad \text{ตอบ}$$

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 17

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 18

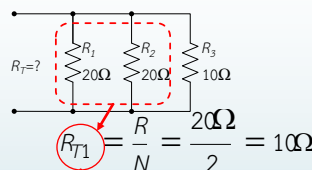
การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

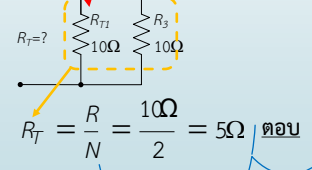
ตัวอย่างที่ 4.1 จงหาค่าความต้านทานรวมของวงจร

วิธีทำ วิธีที่ 3

จากสมการ $R_T = \frac{R}{N}$ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ดังนี้

$$R_{T1} = \frac{R}{N} = \frac{20\Omega}{2} = 10\Omega$$

$$R_T = \frac{R}{N} = \frac{10\Omega}{2} = 5\Omega \quad \text{ตอบ}$$

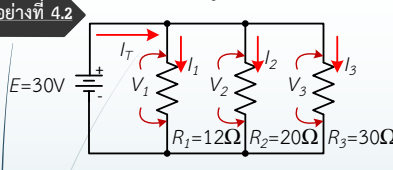
หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 18

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 19

การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

จากวงจรไฟฟ้าในรูปองค์ค่า ก. กระแสไฟฟ้ารวม (I_T)

ตัวอย่างที่ 4.2

เนื่องจากเป็นวงจรไฟฟ้าแบบขนาน
แรงดันที่ตกคร่อมตัวต้านทานทุกตัวจึงมีค่าเท่ากัน

$$E = V_1 = V_2 = V_3 = 30V$$

วิธีทำ ดังนั้นหากระแสไฟฟ้าได้ดังนี้

$$I_1 = \frac{E}{R_1} = \frac{30V}{12\Omega} = 2.5A$$

$$I_2 = \frac{E}{R_2} = \frac{30V}{20\Omega} = 1.5A$$

$$I_3 = \frac{E}{R_3} = \frac{30V}{30\Omega} = 1A$$

$$I_T = I_1 + I_2 + I_3$$

$$= 2.5A + 1.5A + 1A = 5A$$

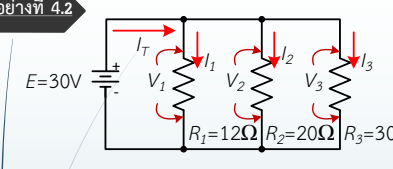
ตอบ

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 20

การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

จากวงจรไฟฟ้าในรูปองค์ค่า ข. ความต้านทานรวม (R_T)

ตัวอย่างที่ 4.2

เนื่องจากเป็นวงจรไฟฟ้าแบบขนาน
แรงดันที่ตกคร่อมตัวต้านทานทุกตัวจึงมีค่าเท่ากัน

$$E = V_1 = V_2 = V_3 = 30V$$

จากข้อ ก. กระแสไฟฟ้ารวม (I_T) = 5 A

วิธีทำ

$$R_T = \frac{E}{I_T}$$

$$= \frac{30V}{5A}$$

$$= 6\Omega$$

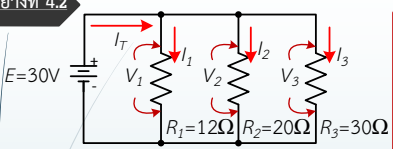
ตอบ

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 21

การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

จากวงจรไฟฟ้าในรูปองค์ค่า

ตัวอย่างที่ 4.2 ค. กำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทานแต่ละตัวและกำลังไฟฟ้ารวม (P_1, P_2, P_3, P_T)

เนื่องจากเป็นวงจรไฟฟ้าแบบขนาน แรงดันที่ตกคร่อมตัวต้านทานทุกตัวจึงมีค่าเท่ากัน

$$E = V_1 = V_2 = V_3 = 30V$$

จากข้อ ก. $I_T = 5 \text{ A}$
 $I_1 = 2.5 \text{ A}$
 $I_2 = 1.5 \text{ A}$
 $I_3 = 1 \text{ A}$

วิธีทำ

กำลังไฟฟ้าที่ (R_1)
 $P_1 = I_1 E = 2.5 \times 30V = 75W$

กำลังไฟฟ้าที่ (R_2)
 $P_2 = I_2 E = 1.5 \times 30V = 45W$

กำลังไฟฟ้าที่ (R_3)
 $P_3 = I_3 E = 1 \times 30V = 30W$

กำลังไฟฟ้ารวม (P_T)
 $P_T = P_1 + P_2 + P_3$
 $= 75W + 45W + 30W = 150W$

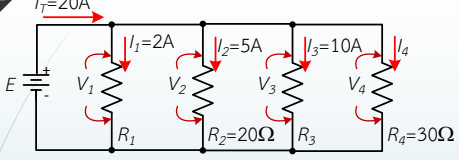
หรือ $P_T = I_T E$
 $= 5 \times 30V = 150W$ **ตอบ**

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 22

การคำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.7 องค์ค่า

ตัวอย่างที่ 4.3 ก. กระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_4

วิธีทำ

จาก $I_T = I_1 + I_2 + I_3 + I_4$

ดังนั้น $I_4 = I_T - I_1 - I_2 - I_3$
 $= 20A - 2A - 5A - 10A$
 $= 3A$ **ตอบ**

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 23

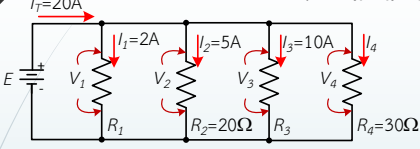
การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 23

ตัวอย่างที่ 4.3 จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.7 จงหาค่า

ข. แรงดันไฟฟ้าที่แหล่งจ่าย (E)

ค. ความต้านทาน R_1 , R_3 และ R_T

วิธีทำ

$$E = V_2 = I_2 R_2 = 5A \times 20\Omega = 100V \quad \text{ตอบ}$$

$$R_1 = \frac{E}{I_1} = \frac{100V}{2A} = 50\Omega \quad \text{ตอบ}$$

$$R_3 = \frac{E}{I_3} = \frac{100V}{5A} = 20\Omega \quad \text{ตอบ}$$

$$R_T = \frac{E}{I_T} = \frac{100V}{20A} = 5\Omega \quad \text{ตอบ}$$

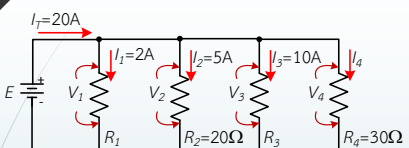
หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 24

การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 24

ตัวอย่างที่ 4.3 จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.7 จงหาค่า

ง. กำลังไฟฟ้ารวม P_T

จากข้อ ข. $E = 100V$

วิธีทำ

$$P_T = I_T E$$

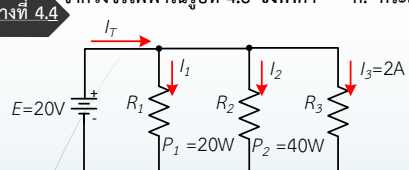
$$= 20A \times 100V = 2,000W \text{ หรือ } 2kW \quad \text{ตอบ}$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 25

การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 25

ตัวอย่างที่ 4.4 จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.8 จงหาค่า ก. กระแสไฟฟ้า I_1, I_2 และ I_T

วิธีทำ จาก $P_1 = I_1 E$

ดังนั้น $I_1 = \frac{P_1}{E} = \frac{20\text{W}}{20\text{V}} = 1\text{A}$ **ตอบ**

$I_2 = \frac{P_2}{E} = \frac{40\text{W}}{20\text{V}} = 2\text{A}$ **ตอบ**

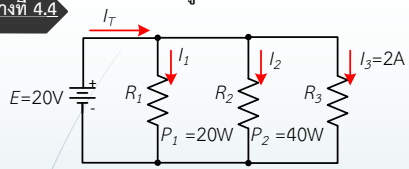
$I_T = I_1 + I_2 + I_3$
 $= 1\text{A} + 2\text{A} + 2\text{A} = 5\text{A}$ **ตอบ**

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 26

การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 26

ตัวอย่างที่ 4.4 จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.8 จงหาค่า ข. ความต้านทาน R_1, R_2, R_3 และ R_T

วิธีทำ จาก $P_1 = \frac{E^2}{R_1}$ ดังนั้น

$R_1 = \frac{E^2}{P_1} = \frac{(20\text{V})^2}{20\Omega} = 2\Omega$ **ตอบ**

$R_2 = \frac{E^2}{P_2} = \frac{(20\text{V})^2}{40\Omega} = 1\Omega$ **ตอบ**

$R_3 = \frac{E}{I_3} = \frac{20\text{V}}{2\text{A}} = 1\Omega$ **ตอบ**

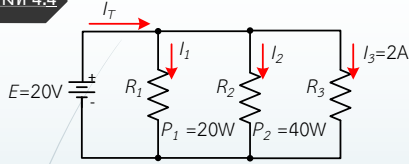
$R_T = \frac{E}{I_T} = \frac{20\text{V}}{5\text{A}} = 4\Omega$ **ตอบ**

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 27

การคำนวณค่าต่างๆ ในวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 27

ตัวอย่างที่ 4.4 จากวงจรไฟฟ้าในรูปที่ 4.8 จงหาค่า ค. กำลังไฟฟ้า P_3 และ P_T

จากข้อ ก. $I_T = 5 \text{ A}$
ข. $R_3 = 10 \Omega$

วิธีทำ

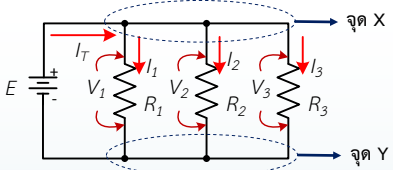
$$P_3 = I_3^2 R_3 = (2\text{A})^2 \times 10\Omega = 40\text{W} \quad \text{ตอบ}$$

$$P_T = I_T E = 5\text{A} \times 20\text{V} = 100\text{W} \quad \text{ตอบ}$$

หน่วยที่ 4 ลำดับที่ 28

สรุป

หน่วยที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ลำดับที่ 28

วงจรไฟฟ้าแบบขนานเป็นวงจรที่มีโหนด ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ต่อร่วมกันในระหว่างจุดสอง และต่อขนานกับแหล่งจ่ายไฟฟ้า ค่าความต้านทานรวมจะมีค่าน้อยกว่าตัวที่น้อยที่สุดในวงจร

ค่าของแรงดันไฟฟ้าที่ตกคร่อมโหนดแต่ละตัวมีค่าเท่ากัน และค่าแรงดันไฟฟ้าที่ตกคร่อมโหนดแต่ละตัวจะมีค่าเท่ากับแรงดันไฟฟ้าของแหล่งจ่ายไฟฟ้าที่ป้อนให้กับวงจร $E = V_1 = V_2 = V_3 = \dots V_n$

ทิศทางกระแสของกระแสไฟฟ้าจะมีตั้งแต่สองทิศทางขึ้นไปตามลักษณะของสาขาของวงจร กระแสไฟฟ้ารวมมีค่าเท่ากับผลรวมของกระแสไฟฟ้าที่ไหลในแต่ละสาขา $I_T = I_1 + I_2 + I_3 \dots I_n$

กำลังไฟฟ้าที่เกิดที่โหนดแต่ละสาขาของวงจร เมื่อนำมารวมกันมีค่าเท่ากับกำลังไฟฟ้าวรวม $P_T = P_1 + P_2 + P_3 \dots P_n$